

Ömer Lütfi (Argeşo) Bey (1879-1942)

1879 (Hicri 1295) yılında İstanbul'da doğan Ömer Lütfi Bey'in babası Ferik (korgeneral) Hüsnü Paşa'dır. İlk ve orta öğrenimini askeri rüştiye ve idadîde tamamlayan Ömer Lütfi Bey, 13 Mart 1898'de Harbiye Mektebi'ne kaydolmuştur. 2 Şubat 1901'de piyade teğmen olarak bu okuldan mezun olan Ömer Lütfi Bey, kurmaylık eğitimi için Erkân-ı Harbiye Mektebi'ne devam etmiştir. Bu eğitimi tamamlayan Ömer Lütfi Bey 4 Ocak 1904'te "Mümtaz Yüzbaşı" olarak bu okuldan mezun oldu ve I. Fırka emrine tayin edildi.

I. TBMM'de Karahisar-ı Sâhip mebusu olarak görev alan Ömer Lütfi Bey, II. TBMM'de görev almamış ve 10 Ağustos 1923 tarihinde emekli olmuştur. Emeklilik döneminde Gönen'deki çiftliğine çekilen Ömer Lütfi Bey, 16 Kasım 1942 tarihinde burada vefat etmiştir. Evli olan Ömer Lütfi Bey'in dört evladı bulunmaktaydı.

Orduda görev yaptığı esnada kahramanlık ve üstün hizmetleri nedeniyle; 1917 yılında harp madalyası, 11 Nisan 1918'te muharebe gümüş liyakat madalyası ve 5 Temmuz 1918'de ikinci sınıf demir salıb madalyası ile ödüllendirilmiştir.

29 Kasım 1920 tarihinde kabul edilen 66 Sayılı İstiklâl Madalyası Kanunu'na göre TBMM üyelerinden hem Meclis'te hem de cephede görev yapanlara şeridin yarısı yeşil diğer yarısı kırmızı İstiklâl Madalyası ödüllendirilmesi kararlaştırılmıştı. Bu çerçevede; TBMM Reisi Mustafa Kemal Paşa'nın önerisinin 21 Kasım 1923 tarihinde kabulüyle yeşil-kırmızı şeritli İstiklâl Madalyası ile ödüllendirilenler arasında Karahisar-ı Sâbip Mebusu Ömer Lütfi Bey de bulunmaktaydı. Yine 24 Ocak 1924 tarihli ve 400 sayılı Kanunla Millî Mücadele'de muharebelerde ve iç isyanların bastırılmasında yararlılık gösterenler takdirname ile ödüllendirilmesi kararlaştırılmıştı. Bu kanuna uygun olarak TBMM'nin 21 Nisan 1925 tarihli kararıyla "Meclis Takdirnamesi" ile ödüllendirilenler arasında Piyade Kaymakamı Ömer Lütfi Bey de yer almaktaydı.

Ömer Lütfi Bey sırayla; 2 Ocak 1901'de mülâzım-ı sâni (teğmen), 2 Ocak 1902'de mülâzım-ı evvel (üsteğmen), 4 Ocak 1904'te yüzbaşı, 18 Temmuz 1908'de kolağası (kıdemli yüzbaşı), 18 Mayıs 1914'te istifa sonrasında 5 Mart 1915'te açıkta binbaşı, seferberlik ilanı sonrasında 28 Ekim 1914'te tekrar orduya kabul, 12 Mayıs 1918'de kaymakam (yarbay)

rütbelerini almıştır.

30 Ocak 1902'de 17. Nizamiye Tümeni, 8 Mayıs 1902'de Elbasan Alayı 4'ncü Taburu, 10 Ocak 1904'te 3. Ordu 21. Alay 3'üncü Tabur 2'nci Bölük, 7 Mart 1905'te aynı ordu 38'inci Redif Alayı 4'üncü Tabur 2'nci Bölüğe, 19 Şubat 1907'de 90'ıncı Alay 4'üncü Tabura ve 17 Haziran 1908'de tekrar 38'inci Redif Alayı 4'üncü Tabura, 28 Mayıs 1910'da 3'üncü Ordu Küçük Zabit (Astsubay) Okuluna ve 20 Ocak 1911'de bu okulun 1'inci Bölüğüne atanan Ömer Lütfi Bey, bir süre Almanya'ya giderek Hamburg'da eğitimine devam etmiştir. Yurda döndükten sonra 15 Ekim 1911'de Harbiye Mektebi Müdür Yardımcılığı ile tabur komutanlığına ve 22 Ekim 1913'te Halep'teki Subay Talimgah Komutan Muavinliği görevine getirilen Ömer Lütfi Bey, 14 Nisan 1914'te 6'ncı Kolordu açığına tayin edilmiş, belki de bu atamadan dolayı kırgınlık nedeniyle 18 Mayıs 1914'te istifa etmiştir. I. Dünya Savaşı başlayınca seferberliğin ilanı üzerine 28 Ekim 1914'te tekrar göreve dönen Ömer Lütfi Bey, 65'inci Alay 3'üncü Tabur Komutanlığına atanmıştır. 15 Nisan 1915'te geçici olarak 78. Alay Komutanlığına getirilen Ömer Lütfi Bey, 28 Aralık 1915'te becayiş yaparak 24'üncü Alay 3'üncü Tabur Komutanlığı görevini üstlenmiştir.

28 Ekim 1916 tarihinde muvazzaf kadroya kabul edilen Ömer Lütfi Bey, tekrar 78. Alay Kumandanlığı'na atanmış ve bu görevde iken 6. Kolordu emrinde Romanya Cephesi'ne sevk edilmiştir. Kasım ayı ortalarında Tuna Nehri'ni geçerek cephe hattına ulaşan Ömer Lütfi Bey, 23 Kasım 1916'da muharebeye dahil olmuştur. Romen ordusunun direnişini kırarak Bükreş'i ele geçirmek için 3 Aralık 1916 tarihinde yapılan taarruz sırasında Argeşo (Argesu) nehri kenarında yapılan çarpışmalarda 26'ıncı Tümen büyük başarı göstermiş ve Romen savunması bertaraf edilmiştir. Bu başarı dolayısıyla tümen komutanlığı Alman ve Osmanlı Genelkurmayınca ödüllendirilirken tümen emrindeki Ömer Lütfi Bey komutasındaki 78'inci Alay sancağına harp madalyası takılmıştır. Ömer Lütfi Bey, zaferin kazanıldığı yerden geçmekte olan nehrin ismini soyadı olarak seçmiştir.

Romanya Cephesi'nden sonra Yıldırım Orduları Grubu bölgesinde Filistin Cephesi'nde görevine 20. Kolordu 26. Tümen emrindeki 78. Alay Kumandanı olarak devam eden Ömer Lütfi Bey 12 Mayıs 1918'de Yarbay rütbesine yükseltilmiştir. 24. Fırka Kumandanı olarak görev yaptığı bu cephedeki savaşın kaybedilmesi sonrasında 22 Ekim 1918'de Ömer Lütfi Bey esir düşmüştür. 17 Mart 1920'de İstanbul'a gelen Ömer Lütfi Bey, 23 Fırka Kumandanlığına atanmış ve bu görevini 18 Şubat 1920'e kadar sürdürmüştür. Mebus seçilip Meclise katıldıktan sonra asker kökenli mebusların cephede görev alma uygulamaları çerçevesinde tekrar cepheye dönen Ömer Lütfi Bey Sakarya Meydan Muharebesi esnasında 26 Temmuz 1921-2 Ekim 1921 tarihleri arasında 18. Fırka Kumandanlığını yürütmüştür.

Ömer Lütfi Bey'in hayatındaki en kritik görevi, 23. Fırka Kumandanlığı'dır. Çünkü, Mondros Mütarekesi sonrası yaşanan işgaller, bu işgallere karşı İstanbul Hükümetinin üzerine düşenleri yapmaması/yapamaması sonucu Türk milletinin hür ve bağımsız yaşama mücadelesinde özellikle Batı Anadolu'da Ömer Lütfi Bey de çok önemli bir vazifeler üstlenmişti. İzmir'in işgali sonrasında düzenlenen mitingle ilk tepkinin verildiği Afyon'da gizli toplantılar yapılarak direniş için harekete geçilmesi kararlaştırılmıştır. Vaiz İzzet Efendizade ve İsmail Şükrü Hoca ile şehrin ileri gelenleri 23. Fırka Kumandanı Ömer Lütfi Bey'i ziyaret etmişlerdir. Bu görüşmede işgallere karşı direnme ve Osmanlı Ordusu'nun toplanan silahların yabancı devletlerin eline geçmemesi için birlikte hareket etme konusunda mutabık kalınmıştır. Bu toplantıdan kısa bir süre sonra Afyon'da "Redd-i İlhak" şubesi kurulmuştur. Aynı dönemde; 20. Kolordu Kumandanı Ali Fuat Paşa, merkezi Afyon'da bulunan 23. Fırka Kumandanı Yarbay Ömer Lütfi Bey'e 29 Haziran 1919 tarihinde gönderdiği telgrafta; Sivas Kongresi için delege seçilmesi ve diğer tedbirlerin alınmasını istemekteydi. Bu emrin uygulanması için çalışılırken İstanbul Hükümetine şikâyetle bulunmuş ve böylece gizli yürütülmesi gereken delege

seçimi açığa çıkmıştır. Bu şikâyet üzerine Damat Ferit Paşa'nın "Anadolu'da tezebzüb ve iğtişâş" yaşandığına dair yukarıda belirtilen 20 Temmuz 1919 tarihli tamimi yayınlanmıştır.

Ömer Lütfi Bey'in komutasındaki 23. Tümen Bölgesi, İstanbul Hükümeti ile Heyet-i Temsiliye arasında tam bir güç mücadelesine sahne olmaktadır. Bu mücadelenin yerel aktörlerinden birisi de Karahisar-ı Sâhib Mutasarrıfı Mahmud Mahir Bey idi. Mahmud Mahir Bey 10 Ağustos 1919'da Dâhiliye Nezareti'ne gönderdiği telgrafta; askeri birliklerin manidar (?) müsamahası altında silahlı çetelerin şehirde serbestçe gezmeye başladıklarını, yapılan bu faaliyetlerin İttihatçılığı andırıldığını, bu olaylar yaşanırken Fırka Kumandanının çadır kurduğu köyün (Erkmen Tepe) tepesinden şehre ancak gizlice gelip gittiğini ve Hükümete mesafeli durduğunu anlatmıştır. Telgrafın devamında eşrafın büyük bir kısmının bu yaşananlardan nefret etmekle birlikte sesini çıkaramadığını kaydeden Mahmud Mahir Bey; yeterli kuvvet bulunmadığı için yerel hükümetin olayları önleyemediğini, böyle bir aşamada Afyon'daki görevlilerin değiştirilmesinin de doğru olmadığını belirtmiş ve Kuvâ-yı Milliyecilerin sancağın haberleşmesini kesmek niyetinde olduklarını ilave etmiştir.

Afyon'da milli hareket yanlısı 23. Fırka Kumandanı Yarbey Ömer Lütfi Bey ile milli harekete karşı olan Mutasarrıf arasındaki bir başka çekişme; Afyon'daki silah depolarının muhafazası konusunda İngilizlerle yaşanan sürtüşmeyle ilgili olacaktır. Bu sıralarda Afyon'daki silah depolarının kapısında hangi ülke askerlerin nöbet tutacakları konusu İngilizlerle ciddi bir sorun yaşanmasına neden olmuştu. Kuva-yı Milliye'nin silah ve cephaneye ihtiyacı 23. Fırkanın desteğiyle karşılanmaktaydı. Bu çerçevede Alaşehir ve çevresini savunan gönüllülere Haziran 1919'da 300 silah gönderilmiştir. Bu durumdan rahatsız olan Afyon'daki İngiliz Komutan, depoların kapısında kendi askerlerinin de Türk askerleri ile birlikte nöbet tutmalarını istemekteydi. Hatta İngilizler bu silahlara tamamen el koyma girişiminde de bulunmuştu. Halkın tepkisi üzerine bu girişim sonuçsuz kalmıştır. 26 Ağustos'tan itibaren Afyon'daki silah depolarında İngiliz ve Türk askerleri de nöbet tutmaya başlamışlar ve bu durum çatışma riskini arttırmıştı. Böyle bir ortamda Ömer Lütfi Bey'in Türk askerlerine gerektiğinde ateş açma emrini vermesi, Mutasarrıf Mahmud Mahir Bey'in onu Hükümete şikâyetine sebep olmuştur. Mutasarrıfın özellikle de İngilizlerle çatışma çıkma riski ve Kuvâ-yı Milliye'ye destek verme suçlamasına dair ardı ardına telgrafları sonucunda İstanbul Hükümetince Ömer Lütfi Bey'in görevden alınması kararlaştırılmıştır(13 Eylül 1919).

Batı Anadolu'da bu gelişmeler yaşanırken doğuda ise Sivas Kongresi çalışmalarını tamamlamıştır. Sivas Kongresi kararlarının ülke genelinde duyurulmasından sonra durumun nazikleştiği yerlerden birisi Afyon'dur. Anadolu ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk-ı Milliye Cemiyeti adına İstanbul'la irtibatın ve haberleşmenin kesilmesine dair verilen karar Karahisar ve Alaşehir Havalisi Kuvâ-yı Milliye Kumandanı (İstanbul Hükümeti 23. Tümen Kumandanlığı görevinden aldığı için Ömer Lütfi Bey bir süre bu ünvanı kullanacaktır) Yarbey Ömer Lütfi Bey tarafından 13 Eylül 1919 tarihinde Karahisar-ı Sâhib Mutasarrıflığına ve Alaşehir Kaymakamlığına bildirilmiştir. Ömer Lütfi Bey ayrıca bütün posta ve telgraf merkezlerine muhafızlar yerleştirerek haberleşmeyi kontrol altına almıştı. Bunun üzerine aynı gün, Dâhiliye Nezareti'ne "derece-i nihâyede aceledir" ifadesiyle ayrıntılı bir telgraf gönderen Mutasarrıf Mahmud Mahir Bey, Kuva-yı Milliye'ye karşı destek istemiştir.

Mutasarrıf Mahmud Mahir Bey'in bu yazışmaları telgraf merkezleri kontrol altına alındığı için Kuvâ-yı Milliye'nin eline geçmekteydi. Mutasarrıfın İstanbul'a gönderdiği telgraflar ve diğer yazılar milli harekete taraftar memurlar tarafından Ömer Lütfi Bey'e bildirildiği için bu görevden alınma emri de Mutasarrıftan önce kendisine ulaştırılmıştı. Hem bu görevden alma ve hem de Kuvâ-yı Milliye'ye yardım edenlerin tutuklanmasına dair emirler bu konuda ciddi bir adım

atılmasını gerektirmişti. Erkmen Tepe’de konuşlanmış olan milli kuvvetler hemen harekete geçmişler, Mutasarrıfın Mecidiye Mahallesi’ndeki evinin telefon hatları kesilmiş ve Mutasarrıf Mahmud Mahir Bey zorla evinden alınarak Erkmen Tepe’ye götürülmüştür(17 Eylül 1919). Olacaklardan korkan Mutasarrıf af dilemeye başlamış ve pişmanlığını belirtmiştir. 18 Eylül’de Kuvâ-yı Milliye’nin sesi olan İkaz gazetesinde “ İstiğfâr-ı Zünun” başlığıyla yayınlanan yazıda Mutasarrıfın bu pişmanlığı ifade edilmekteydi. Aynı mealde ve daha da ötesi Ömer Lütfi Bey’in “din ve devletine bağlı” olduğuna dair ifadelerinde yer aldığı bir telgrafı Dâhiliye Nezaretine çektiği görülmektedir. Birkaç gün burada alıkonulan ve kendisinden Ömer Lütfi Bey hakkında önceki şikâyetlerinin aksi ifadelerin yer aldığı telgraf metni alınan Mahmud Mahir Bey, milli kuvvetlerin gözetiminde Denizli’ye sevk ve Demirci Mehmet Efe’ye teslim edilmiştir. Burada bir buçuk ay gözetim altında tutulan Mahmud Mahir Bey, Dâhiliye Nezaretine telgraf çekerek kurtarılmasını istemiş ve bu yönde emirler vermiştir. Mahmud Mahir Bey, Antalya üzerinden İstanbul’a gönderilmiş ve 5 Ocak 1920’de oraya ulaşabilmiştir. Bu süreçte Kuvâ-yı Milliye tarafından 14 Eylül’de Mutasarrıflık Vekâletine Kadı Mustafa Hulusi Efendi atanmıştır.

Gerçekten de İngilizlerin kontrolündeki Gazhane deposunda ve Afyon İdadisi binası arkasındaki depolarda tutulmakta olan silahlar Kuvâ-yı Milliye tarafından kaçırılacak ve 23. Fırkanın karargâh kurduğu Erkmen Tepe’ye götürülecektir. Yaşanan bu sürecin sonunda İstanbul Hükümeti yanlısı Mutasarrıf görevden uzaklaştırılmış ve Karahisar-ı Sâhib sancağı ile Alaşehir kazası, Heyet-i Temsiliye’nin emrine girmiştir.

Kuva-yı Milliye’ye katılmasından dolayı, diğer Milli Mücadele önderleri gibi Damat Ferit Paşa Hükümetinin kurduğunu olduğu I. Divan-ı Harb-i Örfî’de giyaben yapılan yargılamada 14 Temmuz 1920 tarihinde idam cezasına çarptırılanlar arasında “Yirmi Üçüncü Fırka Kumandan-ı Esbaki Karahisar-ı Sâhib Mebusluğundan müsta’fî Piyade Kaymakamı Âsitâneli Ömer Lüfi Bey İbni Hüsnü Paşa” ifadesiyle yer almaktaydı. 25 Temmuz’da Padişah Vahideddin tarafından tasdik edilen mahkeme kararında; Ömer Lütfi Bey ve diğerlerinin idam cezasının yanında askerlikten ihraç edilmeleri, mal ve eşyalarının haczedilmesine de hükmedilmekteydi.

Heyet-i Temsiliye ile İstanbul’da yeni göreve gelen Ali Rıza Paşa Hükümeti arasında yürütülen Amasya Görüşmeleri sonrasında Meclis-i Mebusan’ın toplantıya çağırılması kararlaştırılmıştır. Bu Meclis için Karahisar-ı Sâhib Sancağında yapılacak mebusluk seçimlerine aday olanlar şunlardı: 23. Fırka Kumandanı Yarbay Ömer Lütfi, Ayvalık Mintıkası Kumandanlığından müstafi Karahisarlı Yarbay Ali (Çetinkaya), Kilis Müddeiumumiliğinden müstafi ve İkaz gazetesi Başyazarı Karahisarlı Koçzade Mehmed Şükrü Bey, Hacı Halil Ağazâde Müderris Salâhaddin Efendi, Dehşetizâde Nebîl Efendi, Kabağaçlızâde Sâbit Bey. Ömer Lütfi Bey, aynı zamanda Kütahya’dan da mebus adayı olarak gösterilmişse de o Afyon’u tercih etmiştir.

Karahisar-ı Sâhib Sancağı’nda 13 Kasım 1919’da yapılan seçimde; 23. Fırka Kumandanı Yarbay Ömer Lütfi Bey 90 oy, Merkez Kadısı Mustafa Hulusi Efendi 63 oy ve Yarbay rütbesinde iken istifa eden Karahisarlı Ali (Çetinkaya) Bey 52 oy alarak seçilmişlerdir. Mebusların mazbataları 13 Aralık’ta Dâhiliye Nezareti’ne gönderilmiştir. Mebuslardan Ali Bey önceden İstanbul’a gitmiş, Mustafa Hulûsi Efendi 16 Aralık’ta İstanbul’a hareket etmiş, Alaşehir’de bulunan Ömer Lütfi Bey’e de Meclise katılmak üzere İstanbul’a hareket etmesi tebliğ edilmiştir. Bunun üzerine İstanbul’a gelen Ömer Lütfi Bey, Meclis-i Mebusan’ın 4. Dönem’in ilk toplantısı olan 12 Ocak 1920 tarihli açılış oturumuna katılmıştır. Böylece mebusluk vazifesine başlamış olan Ömer Lütfi Bey, Üçüncü Şubede görev almıştır. Daha önce İstanbul Hükümeti’nce görevden alma süreci başlatılan Ömer Lütfi Bey, Mebus seçildiği için 18 Şubat 1920 tarihli irade-i seniyye ile 23. Tümen Komutanlığı görevinden müstafi sayılmıştır.

Son Osmanlı Meclis-i Mebusanına için seçilmiş olan 23. Tümenin eski kumandanı Ömer Lütfi, Ali (Çetinkaya) Beyler ve Kadı Mustafa Hulusi (Çalgüner) Efendi de I. TBMM'ne katılarak Karahisar-ı Sâhib Sancağı'nı temsil etmişlerdir.

TBMM arşivindeki mazbatadan Ömer Lütfi Bey'in daha İstanbul işgal edilmeden önce 1 Mart 1920 tarihinde Ankara'ya geldiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla da 23 Nisan 1920'de Meclisin ilk açılışında bulunan Ömer Lütfi Bey'in mebusluğa seçilmiş olduğu (Meclis-i Mebusana seçilip de TBMM'ye katılmak isteyenler arasında) 24 Nisan'da Meclis tarafından tasdik edilmiştir. Meclis tarafından mebusların yemin etmeleri kararı alındığı için 10 Temmuz 1920 tarihinde yemin eden mebuslar arasında Ömer Lütfi Bey de bulunmaktadır.

Ömer Lütfi Bey, 27 Nisan 1920 tarihinde yapılan Encümen seçimlerinde Müdafaa-i Milliye Encümenine (Milli Savunma Komisyonu) seçilmiştir. Bu yasama dönemi içerisinde Ömer Lütfi Bey, Hariciye Encümeni'nde de görev almıştır.

Kütahya-Eskişehir Muharebelerinin kaybedilmesi üzerine oluşan kritik süreçte Bolu Mebusu Yusuf İzzet Paşa öncülüğünde asker kökenli bazı mebuslar cephede görev almak için Meclis Başkanlığına bir önerge vermişlerdir. Cephede görev almak isteyen önerge sahipleri Ömer Lütfi Bey de bulunmaktaydı. Yapılan oylamada Müdafaa-i Milliye Vekâletinin vereceği göreve gidecek mebusların izinli sayılması Meclisçe kabul edilmiştir(16 Temmuz 1921). Yine aynı günlerde Meclisin orduya selam ve itimadını tebliğ etmek üzere cepheye gönderilmesi kararlaştırılan heyet içerisinde Ömer Lütfi Bey'de bulunmaktaydı. Cephede temaslarda bulunan heyet adına gönderilen telgrafta ordunun moralinin yerinde olduğu ve ordu-Meclis arasında sağlam bir güven bulunduğu dile getirilmekteydi.

16 Temmuz tarihinde kabul edilen önerge çerçevesinde Başkumandanlığın tensibiyle Ömer Lütfi Bey, milli savunma ile ilgili hususları takip ve tetkik etmek üzere Antalya ve Isparta çevresinde görevlendirilmiştir. Ömer Lütfi Bey, Meclisteki yasama faaliyetleri çerçevesinde 13 kez Meclis kürsüsünde konuşma yapmış ve 2 önerge vermiştir. Ömer Lütfi Bey 28 Aralık 1922'de Meclis Başkanlığına sunduğu takirde (önerge); Mütareke Dönemi'nde İstanbul Hükümeti tarafından kanunsuz olarak silah altına alınan emekli subaylarla ve Nigehbancı, Kızılhançerci ve Kuva-yı İnzibatiyeci subaylarla vatan hizmetine dair davete icabet etmeyen subayların durumuna dair iki kanunun Meclis gündemine alınmasını önermiştir. Önergesini izah etmek üzere kürsüye gelen Ömer Lütfi Bey; Damat Ferit Hükümetlerince Milli Mücadele aleyhinde oluşturulan Kuva-yı İnzibatiye, Kızılhancerci ve Nigehbancı gibi oluşumlara tayin edilen emekli subayların hâlâ devletten maaş almakta olduklarını ifade ettikten sonra bu duruma son vermek için İstanbul Mebusu Ali Rıza Bey'in kanun layihalarının bir an önce Meclis gündemine alınarak görüşülmesini istemiştir. Yapılan oylamada Ömer Lütfi Bey'in önergesi reddedilmiştir. Ömer Lütfi Bey ve 30 civarında mebusun imzasıyla Meclis Başkanlığına verilen takirinde; Milli Mücadele'nin kazanılmasında faydaları olduğu için Meclis personelinin de istiklâl madalyası ile ödüllendirilmesi teklif edilmiştir. Bazı mebusların İstiklâl Madalyası Kanunu'nda kimlerin madalya ile ödüllendirileceği açıkça belirtildiği için bu önergenin reddedilmesi istenilmiştir. Teklifin gerekli çalışma yapılmak üzere Meclis Başkanlık Divanına havalesi kabul edilmiştir.

I. TBMM'de Ömer Lütfi Bey ismi ile üç mebus bulunmaktadır. Bunlar; Karahisar-ı Sâhib Mebusu Ömer Lütfi (Argeşo), Amasya Mebusu Ömer Lütfi (Yasan), Saruhan Mebusu Ömer Lütfi (Ünlü) Bey'dir. Bu üç kişi isim benzerliği nedeniyle zaman zaman karıştırılmakta ve bir faaliyet, ödül veya görev bir diğerine atfedilmektedir. 21 Kasım 1923 tarihli TBMM zabıt ceridesinde bile; kırmızı-yeşil şeritli istiklâl madalyası ile taltif kararında Ömer Lütfi Bey (Argeşo) Karahisar-ı Şarkî (Şebinkarahisar: Giresun Sancağı) mebusu olarak kaydedilmektedir. Hâlbuki; Sakarya Meydan Muharebesi sırasında 18. Tümen Kumandanlığı yapan ve bu görevi ve hem de iç isyanlar dönemindeki 23. Tümen Kumandanlığı dolayısıyla kırmızı-yeşil şeritli istiklâl madalyası ile ve TBMM takdirnamesi ile ödüllendirilen Mebus Ömer Lütfi Argeşo'dur. 27

Aralık 1920-14 Kasım 1921 tarihleri arasında Nafia Vekilliği görevinde bulunan kişi ise Amasya Mebusu Ömer Lütfi (Yasan) Bey'dir.

Asker bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Ömer Lütfi Bey, eğitimini tamamladıktan sonra girdiği askerlik mesleğinde ve siyaset hayatında vatan ve millet için iz bırakacak hizmetler yapmıştır. Bunlar içinde en önemlisi, 23. Tümen Kumandanlığı döneminde Afyon-Burdur-Alaşehir çevresinin Heyet-i Temsiliye emrine girmesi yani Millî Mücadele saflarına katılmasıdır. Savaşlarda üstlendiği komutanlık görevleri sırasında gösterdiği üstün başarılar madalya ve takdirnamelerle ödüllendirilmiştir.

Şaban ORTAK

KAYNAKÇA

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Ekleri, (BOA.DH.İ.UM.EK.) 115/1, Tarih: 31.03.1925.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Ekleri, (BOA.DH.İ.UM.EK.) 117/40, H-29-04-1338.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Ekleri, (BOA.DH.İ.UM.EK.) 117/55, Tarih: H-03-05-1336.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Ekleri, (BOA.DH.İ.UM.EK.) 119/19, Tarih: H-23-06-1338.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Ekleri, (BOA.DH.İ.UM.EK.) 57/23, Tarih: H-14-02-1338.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti İdare-i Umumiye Ekleri, (BOA.DH.İ.UM.EK.) 85/14, Tarih: H-25-03-1339.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti Kalem-i Mahsus Müdüriyeti, (BOA.DH.KMS.) 53-3/27, Tarih: H-21-112-1337.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti Kalem-i Mahsus Müdüriyeti, (BOA.DH.KMS.) 53-4/14, Tarih: H-20-03-1337.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti Şifre Kalemi, (BOA.DH.ŞFR.) 103/129, Tarih: H-17-12-1337.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti Şifre Kalemi, (BOA.DH.ŞFR.) 641/31, Tarih: R-10-08-1335.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti Şifre Kalemi, (BOA.DH.ŞFR.) 646/56, Tarih: R-12-09-1335.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Dahiliye Nezareti Şifre Kalemi, (BOA.DH.ŞFR.) 646/68, Tarih: R-13-09-1335.

TBMM Mebus Sicil Arşivi, SM.244.1.1. (TBMM I. Dönem mebusları arasında Ömer Lütfi Bey'in Sicil No: 244'tür.)

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Arşivi Kutu: 295, Gömlek: 32, Belge: 3200.

Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesi, C. I, İçtima Senesi: 1, İnkıad: 1 (12 Kanunusani 1336).

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre: I, C 1.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre: I, C 2.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre: I, C 11.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre: I, C 26.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre: I, C 29.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre: II, C 18.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre: II, C 3.

Takvim-i Vekâyi', No: 3916 (29 Temmuz 1336/1920).

AKIN, Fehmi, **Afyonkarahisar Milletvekilleri Yaşam Öyküleri ve Meclisteki Faaliyetleri**, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, Ağustos 2009.

ALTINTAŞ, Ahmet, **Milli Mücadele'de Afyonkarahisar (1919-1922)**, Afyonkarahisar Valiliği Yay., Afyonkarahisar, 2011, s. 72-74.

BEYOĞLU, Süleyman, "Kuvâ-yı Milliye'den Afyon Kongresi'ne", **Milli Mücadele ve Büyük Taarruzda Afyonkarahisar**, (Ed: Doç. Dr. Hasan Babacan) s. 165-182.

Birinci Dünya Savaşı'na Katılan Alay ve Daha Üst Kademedeki Komutanların Biyografileri, C III, (Yay.Haz: Dr. Hülya Toker, Nurcan Aslan), Genelkurmay ATASE Başkanlığı Yay., Ankara 2009.

Birinci Dünya Harbi, VII'nci Cilt Avrupa Cepheleeri, 2'nci Kısım (Romanya Cephesi), (Yay.Haz: Fikri Güleç), Genelkurmay Harp Tarihi Dairesi Yay., Ankara 1967.

CEBESOY, Ali Fuat, **Millî Mücadele Hâtıraları**, Vatan Neşriyatı, İstanbul 1953.

Cepheden Meclise, MSB. Yay., TTK. Basımevi, Ankara 1999.

GÖRGÜLÜ, İsmet, **On Yıllık Harbin Kadrosu (1912-1922)**, TTK.Yay., Ankara 1993.

KILINÇ, Aslıhan, "Millî Mücadele Kahramanlarından 23. Fırka Kumandanı (Karahisar-ı Sahib Mebusu) Ömer Lütfi Argeşo ile Mustafa Kemal Paşa'nın (Nuh Bey) Gizli Yazışma Örnekleri", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C 24, Sayı: 3 (Eylül 2022), s. 1176-1185.

Kurtuluş Safhasında Belgelerle Türkiye Büyük Millet Meclisi, Belgeler-Fotoğraflar, TBMM Basımevi, Ankara Ocak 2021.

SARIHAN, Zeki, **Kurtuluş Savaşı Günlüğü**, C I, TTK.Yay., Ankara 1993.

Türk Parlamento Tarihi Millî Mücadele ve T.B.M.M. I. Dönem (1919-1923), C III, (Yay.Haz: Fahri Çoker ve Türk

Parlamento Tarihi Arařtırma Grubu), TBMM Yay., Ankara 1995.

YAŐAR, Selman, **Siyasal, Sosyal, Ekonomik Yönleriyle Afyon (1923-1960)**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamıő Doktora Tezi, İzmir 2007.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/omer-lutfi-argeso-bey-1879-1942/?pdf=6747> adresinden eriőilmiőtir